

Jeroen Visser

POHJOIS- KOREA

**ei koskaan
pyydä anteeksi**

Suomentanut Katja Kärkkäinen

DOCENDO

Jeroen Visser (s. 1979) on *de Volkskrant* -lehden kirjeenvaihtaja. Hän asuu perheineen Tukholmassa. Vuosina 2016–2020 hänen asemapaikkansa oli Soul, josta hän uutisoi muun muassa Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean lähentymisestä Donald Trumpin aikakaudella.

Suomennoksen copyright © Katja Kärkkäinen ja Docendo 2023
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Hollanninkielinen alkuteos
Noord-Korea zegt nooit sorry
Copyright © Jeroen Visser 2022

ISBN 978-952-382-556-7

Kansi: Jyri Alanne / Viestintä Kreivi
Taitto: Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale
Painettu EU:ssa

*Meidän yhteinen toiveemme
Meidän yhteinen toiveemme, jälleenyhdistyminen
Päivin ja öin, jälleenyhdistyminen
sydämin ja sieluin, jälleenyhdistyminen
Jälleenyhdistyminen, siihen pyrimme
Meidän pelastettu kansamme, jälleenyhdistyminen
Meidän toipunut maamme, jälleenyhdistyminen
Jälleenyhdistyminen, tule joutuin
Jälleenyhdistyminen, kiirehdi*

– AHN SEOK-JU (1947)

↑
VENÄJÄ

POHJOIS-KOREA

← KIINA

Pjongjang

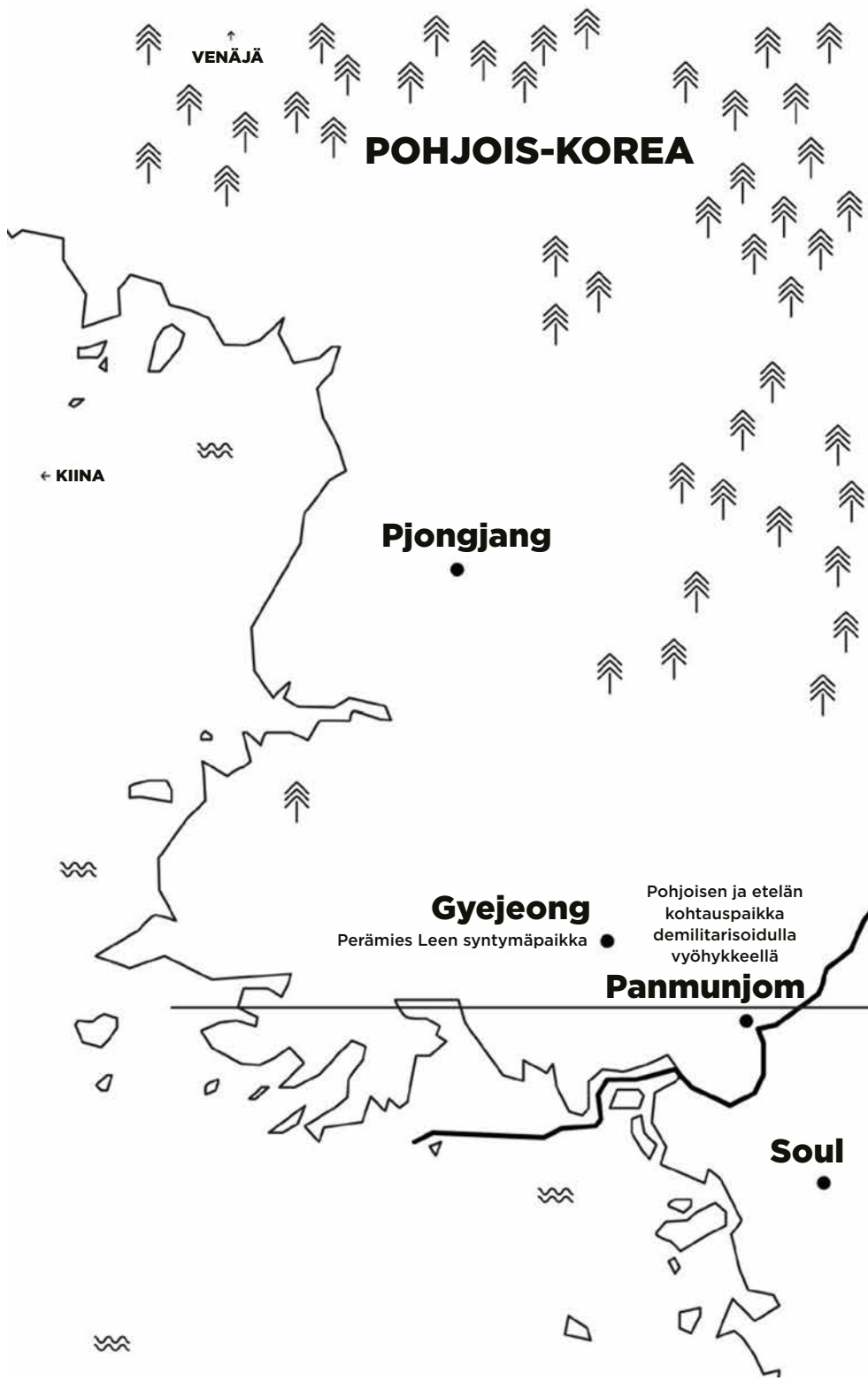
Gyejeong

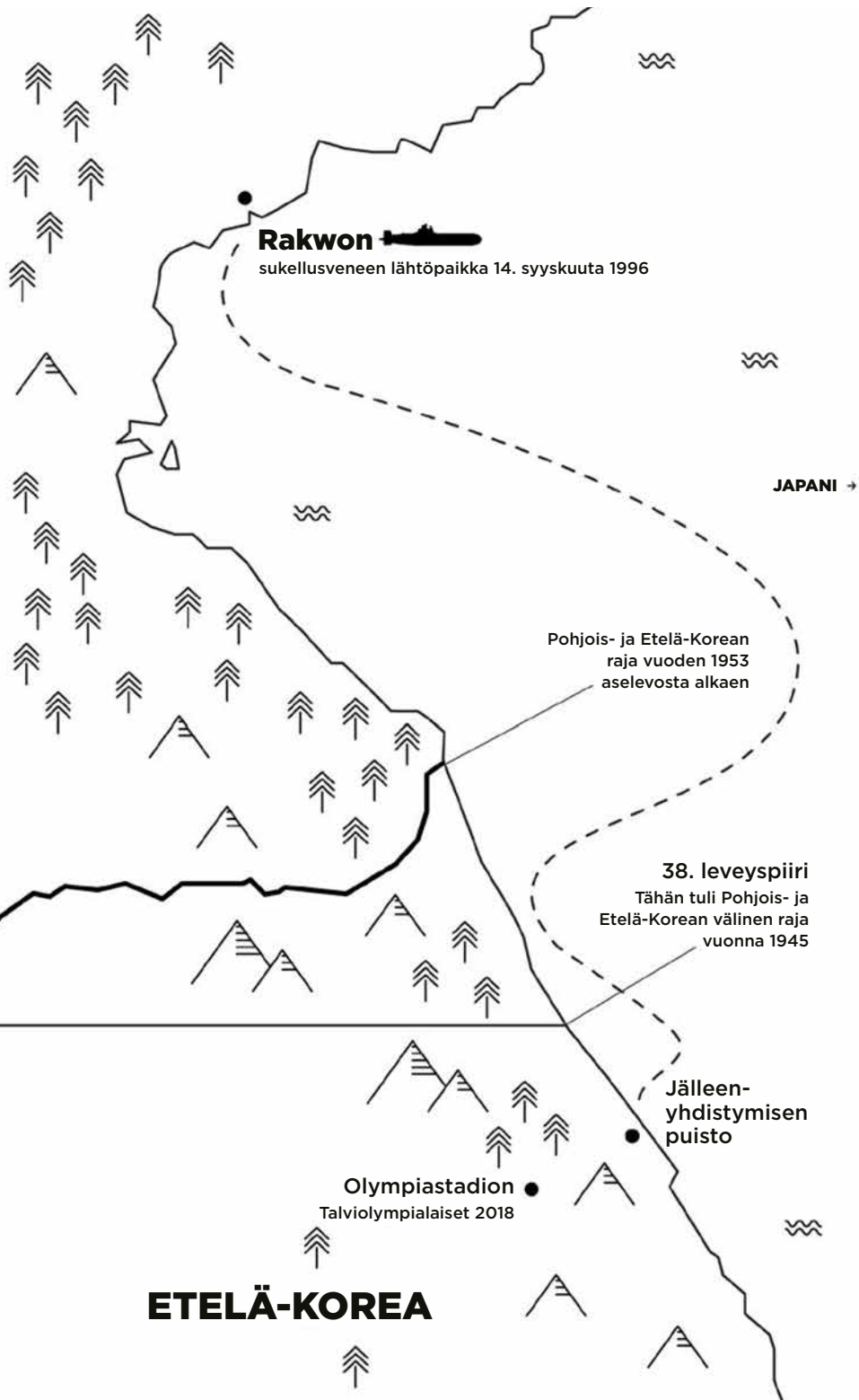
Perämies Leen syntymäpaikka

Pohjoisen ja etelän
kohtauspaikka
demilitarisoidulla
vyöhykkeellä

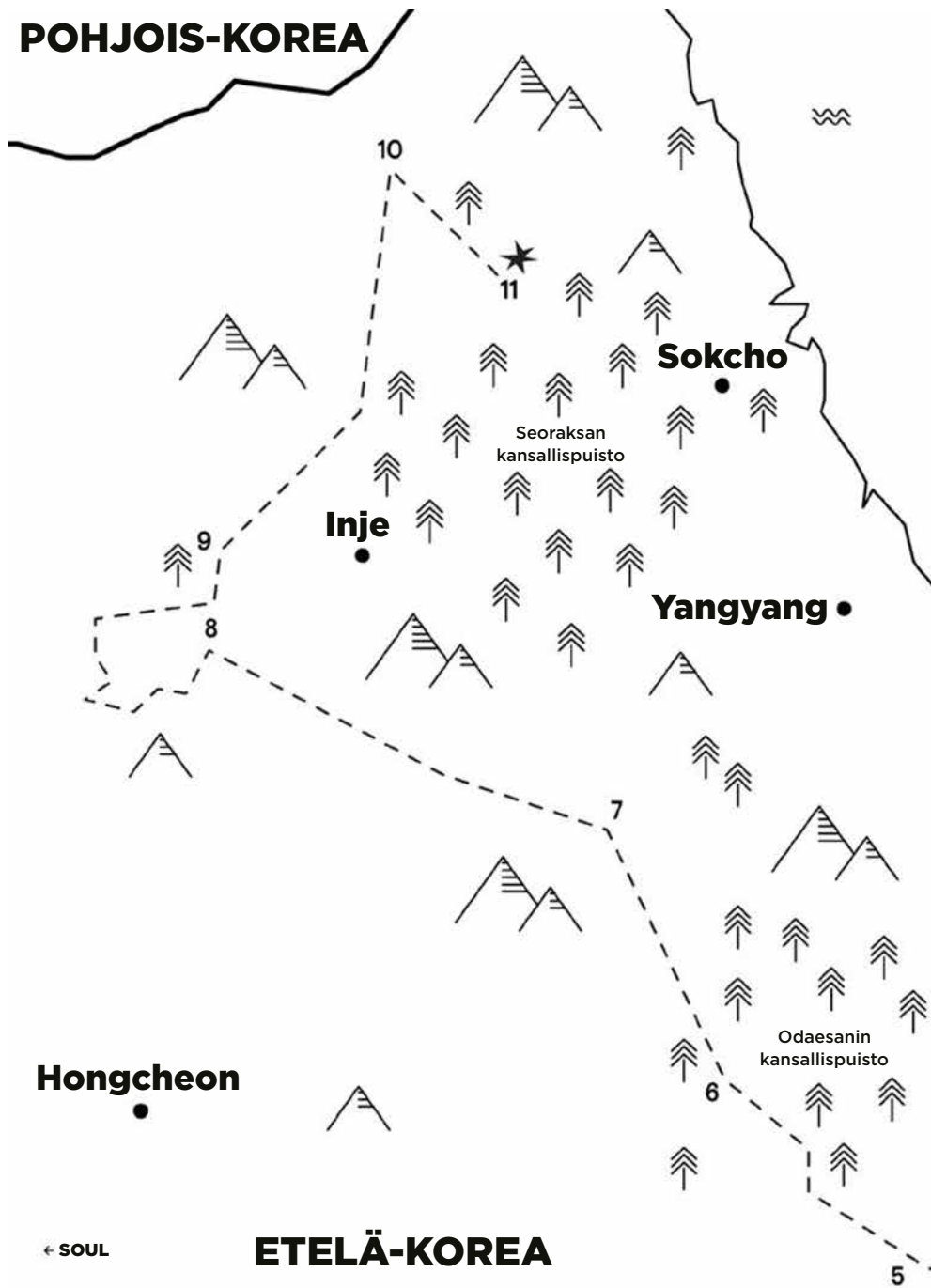
Panmunjom

Soul

POHJOIS-KOREA

Hongcheon

← SOUL

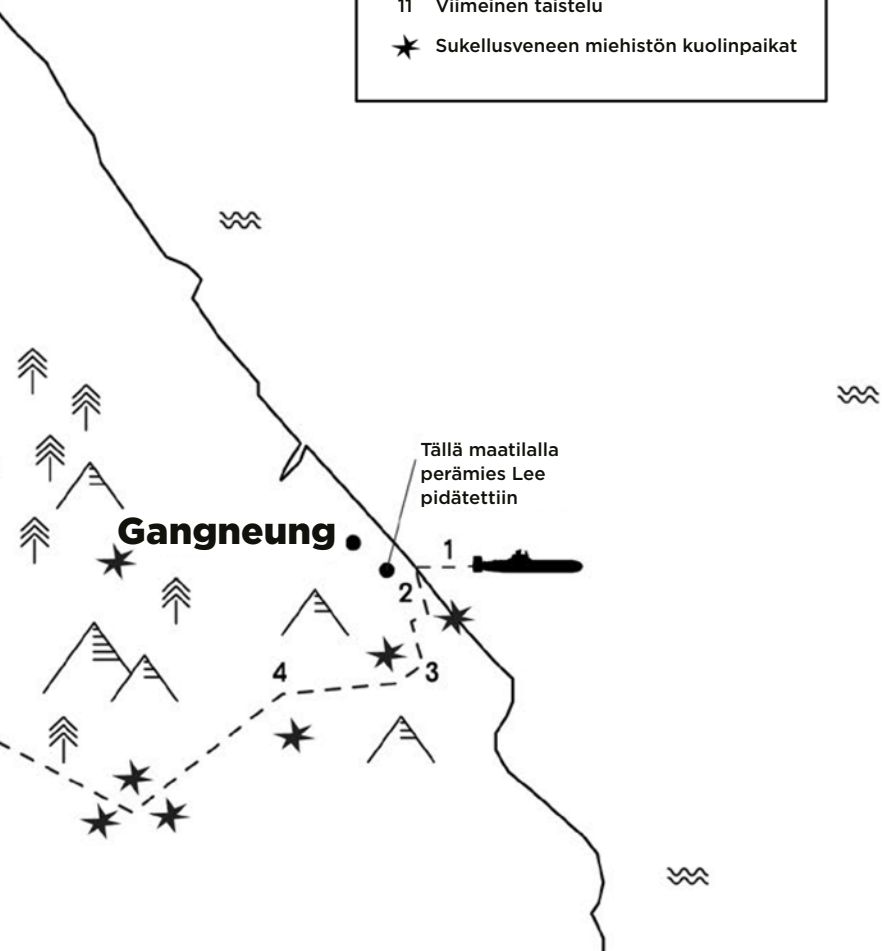
ETELÄ-KOREA

Pyeongchang

5

--- vakoojien reitti

- 1 Tällä sukellusvene ajoi karille
  - 2 Gwaebangvuori
  - 3 Cheonghakvuori: joukkoteloitus
  - 4 Chilseongvuori: ensimmäinen taistelu
  - 5 Yongpyong Ski Resort
  - 6 Yhteenotto kolmen siviilin kanssa
  - 7 Havainto vartioasemalla
  - 8 Opettajan havainto
  - 9 Yhteenotto sotilaan kanssa
  - 10 Viimeinen merkintä lokikirjaan
  - 11 Viimeinen taistelu
- ★ Sukellusveneeseen miehistön kuolinpaikat

ESIPUHE

Siinä he nyt olivat, pohjoiskorealaiset cheerleaderit. Valkoiseihin tennareihin ja punaisiin hiihtoasuihin ja asuun sopiviin pipoihin sonnustautuneina he heiluttivat Korean yhtenäisyyden lippua. He lauloivat kansanlaulua ”Kevät synnyinkylässäni” ajalta, jolloin Koreaa ei vielä ollut jaettu.

”Synnyinkyläni on kukkealla vuoristoseudulla. Persikan-kukkia, aprikoosinkukkia, atsalea kukassa, kirjavia kukkais-palatsia kaikkialla. Miten kaipaankaan lapsuuteni leikki-paikkoja.”

Kun laulu loppui, he huusivat iskulausetta: ”Yksi ainoa Korea, yksi ainoa Korea!”

Oli helmikuu 2018. Talviolympialaiset Etelä-Korean Pyeongchangissa olivat juuri alkaneet. Pohjois-Korea oli lähettänyt kolmesataa nättiä nuorta naista kannustusjoukoiksi. He olivat olleet jo pari päivää Etelä-Koreassa, mutta sinä iltana he olivat ensimmäistä kertaa yleisön keskellä, olympialaisten jääkiekkostadionilla. Olin muutaman metrin päässä ja yritin saada katsekontaktia – turhaan. Ikään kuin olisin tuijottanut

eläintarhan apinoita, mutta eihän sitä kovin usein pääse niin lähelle suljetun maan nuoria, eikä varsinkaan pohjoiskorealaisia cheerleadereita.

Tuona iltana tapahtui vielä muutakin erikoista. Alhaalla jäällä Korean naisten jääkiekkjoukkue oli aloittanut ensimmäisen pelinsä vastassaan Sveitsi. Joukkue koostui etelä- ja pohjoiskorealaisista jääkiekkotähdistä. ”Team Koreasta” piti tulla Korean rauhan hengen symboli.

Pari viikkoa aiemmin Pohjois-Korean diktaattori Kim Jong-un oli sanonut, että hän haluaisi keskustella etelän kanssa. Talviolympialaiset olivat täydellinen paikka jään murtamiseen. Kim oli jopa lähettänyt oman siskonsa paikalle – se oli Kim-suvun perheenjäsenen ensimmäinen vierailu Etelä-Koreaan kautta aikojen.

Tämä Kim Yo-jong istui minua vastapäätä kunniakatsomossa. Hänen jakkupukunsa takin rinnusta koristi pinssi, jossa oli hänen isänsä ja isoisänsä muotokuva; jokaisella pohjoiskorealaisella on velvollisuus kantaa sellaista. Nuori kolmikymppinen nainen nauroi paljon ja antoi sympaattisen vaikutelman, mitä on vaikea millään lailla sovittaa yhteen hänen tehtävänsä pomona propagandakoneistossa, jonka täytyy pitää kansa peukalon alla.

Mutta eniten silmään pistivät cheerleaderit. He olivat haajaantuneet ryhmiksi ympäri katsomoa ja lauloivat ja taputtivat herkeämättä. Kaikki täydellisessä synkroniassa. Innostus oli tarttuvaa. Se kiiri läpi stadionin, ja vaikka kotijoukkueella ei ollut mitään mahdollisuuksia sveitsiläisiä vastaan (lopputulos 0–8), heille osoitettiin kiihkeästi (lue: kiljuen) suosiota.

Mutta sitten tapahtui jotain odottamatonta.

Sillä välin kun joukkueet menivät pukuhuoneisiin lepäämään, pienelle katsomolavalle ilmestyi kolme eteläkorealaista tanssijatarta lyhyissä hameissa ja korkeissa saappaissa. Kyseessä oli väliaikanumero. Tytöt alkoivat tanssia harjoittelemaansa askeleita K-pop-kappaleen bassonjytkeen tahtiin. Mutta sen sijaan, että pohjoiskorealaiset olisivat antaneet heille tilaa, he yltyivätkin laulamaan yhä kovempaa. Niin alkoi pahalta kuulostava battle K-popin ja pohjoiskorealaisen kansanmusiikin välillä.

Kun nyt näin cheerleaderit laulamassa toisiaan suohon, mietin, miten ihmeessä nämä kaksi maailmaa voivat koskaan tulla yhdeksi, kuten cheerleaderit juuri olivat iskulauseellaan huutaneet. Totalitaarisen diktatuurin pohjoiskorealaiset nuoret naiset pölyttyneine lauluineen vastassaan K-pop-tytöt, jotka haaveilivat kattohuoneistosta Gagnamissa.

Olin saapunut puolitoista vuotta aiemmin Etelä-Koreaan vaimoni ja yksitoista kuukautta vanhan poikani kanssa. Vaimoni oli saanut työpaikan Soulista, ja niin minä, *De Volkskrant*-lehden toimittaja, taivuttelin päätoimituksen lähettämään minut Korean- ja Japanin-kirjeenvaihtajaksi. Kun olimme saapuneet, heittäydyimme täysillä eteläkorealaiseen elämään. Kävimme kielikurssilla, söimme ensimmäiset *kimbapit* (merilevään käärittyä riisiä kasvien, kimchin tai lihan kanssa) ja kiipesimme ensimmäiselle korealaisvuorellemme, jolta avautui näkymä tähän valtavaan kaupunkiin. Poikamme aloitti korealaisessa päiväkodissa, jossa hän söi lapsiystävällistä kimchiä ja otti päikkärit ohuella patjalla lattialla.

Kirjeenvaihtajana minulla kävi tuuri. Syksyllä 2016 miljoonat eteläkorealaiset lähtivät kaduille vaatimaan presidenttinsä erottamista. Tämä oli joutunut ongelmiin työnnettyään julkisia

varoja omaan taskuunsa ja luovutettuaan osan tehtävistään ystävättärelleen, joka sattui kaiken lisäksi olemaan erään kulttijohtajan tytär. ”Etelä-Korea uuden Rasputinin lumoissa” kuului ensimmäisen lehtiartikkelini otsikko.

Politiikan lisäksi riitti paljon muutakin kirjoitettavaa. Esimerkiksi korealaisesta BTS-poikabändistä, joka oli (ja on yhä) kova sana myös Alankomaissa, ja josta twiitataan maailmanlaajuisesti enemmän kuin Justin Bieberistä tai Donald Trumpista yhteensä. Vierailin myös maanviljelijän luona, joka oli sulkemassa koiranlihatilaansa, koska koiranlihalla on aina vain huonompi menekki Etelä-Koreassa. Sitä syövät enää lähes ainoastaan vanhuksset, jotka uskovat koiranlihan hyvää tekeviin terveysvaikutuksiin. Sen vuoksi etenkin sairaaloiden ympäristössä on paljon koiranliharavintoloita.

Kirjoitin myös mielelläni arkisista asioista, jotka pistivät ulkopuolisen silmään. Esimerkiksi uimalassa huomasimme, että kaikki korealaiset käyttävät koko vartalon peittäviä uimasujuja. Korean kielen opettajani, joka toimi myös kulttuurioppaanani, kertoi sen johtuvan siitä, että korealaiset eivät halua ruskettua. He liittävät sen maatoihin. Maailman yhdenneksitoista suurimmassa taloudessa valkoinen iho vaikutti olevan statussymboli. Se selitti myös, miksi korealaisilla oli usein teltta mukanaan puistossa tai uimalassa. Sen suojassa he saattoivat ”ottaa aurinkoa”. Soulissa telttojen vetoketjuja ei tosin saa vetää kiinni, jotta (naimattomat) parit eivät pääse harrastamaan siellä seksiä.

Mutta oli yksi aihe, josta kirjoitin ylivoimaisesti eniten: Pohjois-Korea. Uutistoimitukset tuntevat muutenkin mielmystä kaikkiin mahdollisiin uutisiin, jotka koskevat ”hullua”

Pohjois-Koreaa, mutta kesällä 2017 aasialaisesta diktatuurista tuli oikeutetusti maailmanlaajuinen uutinen. Siitä on kiittäminen ennen kaikkea yhtä miestä, Donald Trumpia. Vastavalittu Yhdysvaltojen presidentti reagoi ennennäkemättömän kiihkaasti Pohjois-Korean säännöllisesti toistuviin ohjuskokeisiin. Hän uhkaili pääkaupungissa Pjongjangissa sijaitsevaa hallintoa ”tulella ja tuholla” ja nimitteli Kim Jong-unia Twitterissä ”Little Rocket Maniksi”. Pohjois-Korea uhkasi sen jälkeen hyökätä amerikkalaiseen armeijaturkikohtaan Guamin saarella ja nimitteli Trumpia ”vanhaksi seniiliksi ukoksi”. Yhdysvaltojen lehdistössä vuodettiin julki suunnitelmat ennalta ehkäisevästä hyökkäyksestä Pohjois-Koreaan.

Eräänä iltapäivänä näin, kun Soulin naapurimme, useampaan otteeseen Irakissa palvellut entinen yhdysvaltalaissoitilas, raahasi suuria vesipulloja kellariinsa.

”Etkö ole vielä hankkinut mitään varastoja?” hän kysyi ja alkoi listata, mitä me tarvitsisimme, kun ensimmäiset pommit putoaisivat: vettä, säilykkeitä, taskulampun, kaasukeittimen, klooria, peittoja. ”Kellarissa on kuitenkin pärjättävä muutama päivä”.

Vaikka kuinka uumoilin, ettei siihen pisteeseen jouduttaisi, tunsin ensimmäistä kertaa kymmenien tuhansien pohjoiskorealaisten mörssäreiden uhan rajan toisella puolen, kuusi-kymmentä kilometriä pohjoiseen päin. Seuraavana päivänä raahasin itsekin kahdenkymmenen litran vesipulloja, liha- ja kasvistölkkejä ja XL-kokoisen purnukan tuontimaapähkinävoita kellariin.

Ja nyt, kuusi kuukautta myöhemmin, pohjoiskorealaiset cheerleaderit seisoivat iloisina laulamassa olympiakatsomoissa.

Trump ja Kim pidättäytyivät sättimästä toisiaan, ja talviolympialaiset 2018 nimettiin ”rauhankisoiksi”.

”Jälleenyhdistyminen on askeleen lähempänä”, oli Kimin sisko sanonut saavuttuaan Etelä-Koreaan.

Minusta muutos väestönsuojan varustamisesta Koreoiden jälleenyhdistymisen juhlistamiseen oli melko nopea. Lisäksi olin ensimmäisten Soulin kuukausieni aikana pannut merkille, että suurin osa eteläkorealaisista viis veisasi pohjoisista naapureistaan. Siinä missä minä ja muut ulkomaankirjeenvaihtajat emme koskaan väsyneet puhumaan Pohjois-Koreasta, ikätoverini Soulissa eivät ikinä ottaneet aihetta esille. Joka sunnuntai-ilta pelasin jalkapalloa korealaisten kanssa tekoonurmikentällä lähellä MM-stadionia, jossa Guus Hiddink (sanotaan Hiddinku) oli vuonna 2002 saavuttanut suurta menestystä maajoukkueen kanssa. Kun kerroin silloin joukkue-tovereilleni, mitä Kim Jong-un oli taas kerran sanonut, he katsoivat minua lasittunein silmin. Heitä ei liikuttanut, sitäpaitsi he olivat jo kuulleet samat jutut monta kertaa.

Sen lisäksi, että eteläkorealaiset olivat tottuneet uhkauksiin, suurinta osaa heistä ei myöskään tuntunut oikeasti kiinnostavan rajantakaisten korealaisten kohtalo. Mielipidemittauksista ilmenee, että niukka enemmistö eteläkorealaisista (54 prosenttia) on jälleenyhdistymisen kannalla, mutta vastustajien määrä nousee tasaisesti. Nuorten keskuudessa kannatus on vähäisintä. He pelkäävät, että vauraampi Etelä-Korea joutuisi jälleenyhdistymisen maksumieheksi.

Pohjoisen ja etelän välinen vihamielisyys ei ole mitenkään yllättävää. Vuodesta 1953 lähtien raja on ollut tiukasti kiinni, eikä pohjois- ja eteläkorealaisten välillä ole juurikaan ollut

yhteyksiä, mistä johtuen jopa korean kieli rajan eri puolilla on kehittynyt eri suuntiin.

Muussakin mielessä maat ovat kasvaneet erilleen. Ennen kaikkea tietysti politiikan suhteen. Pohjoisessa vallitsee yksi historian julmimmista totalitaarisista diktatuureista, jota täydentävät keskitysleirit ja henkilöpalvonta. Etelä-Korea on ollut 1990-luvulta alkaen demokraattinen yhteiskunta, jossa presidentti saa hallita korkeintaan yhden kauden.

Suurin lienee kuitenkin kulttuurinen erilaisuus. Korealaisessa suosikkisarjassa *Squid Game* yhden päähenkilön täytyy selittää Pohjois-Koreasta tulevalle osallistujalle, mitä leikkejä eteläkorealaiset lapset leikkivät koulun pihalla. Ja kun kirjoitan tätä, Pohjois-Koreassa on jälleen käynnissä kampanja tiukkoja farkkuja ja pop-musiikkia vastaan niiden turmiollisen vaikutuksen tähden, ja samaan aikaan Etelä-Korean nuoriso kuluttaa omaisuuden meikkeihin – niin pojat kuin tytöt – ja plastiikkakirurgiaan.

Siinä missä pohjoiskorealaisten täytyy palvoa Suurta Johtajaa Kimiä, etelässä samassa asemassa ovat pop- ja filmitähdet. BTS:llä ja vastaavilla yhtyeillä on maassa lähes jumalan asema. Paikka, jossa he ovat kuvanneet musiikkivideon, saa muistomerkkin. Myös vakavasti otettavat tiedotusvälineet raportoivat päivittäin K-pop-tähtien kihlauksista ja eroista. Fanit keräävät rahaa voidakseen ostaa mainostilaa Soulin metrosta kiinnittääkseen seinään julisteen, jossa lukee syntymäpäiväonnittelut idolille.

Ei siis ole mikään ihme, että pohjoiskorealaisten pakolaisten täytyy suorittaa etelään saavuttuaan kolmen kuukauden pituinen sopeutumisohjelma vartavastisessa sopeutumis-

keskuksessa, jossa heidät perehdytetään eteläkorealaiseen yhteiskuntaan ja opetetaan esimerkiksi nostamaan rahaa automaatista. Sen jälkeen valtio seuraa heitä vielä vähintään viisi vuotta.

Mutta olympialaisten jääkiekkostadionilla oltiin muina miehinä ja aivan kuin olisi vain ajan kysymys, milloin politiikan, kulttuurin ja ihmisoikeuksien ammottava kuilu umpeutuisi itsestään ja jälleenyhdistyminen olisi totta. Etelä-Korea keksi iskulauseen ”Rauha, uusi alku”, cheerleaderit heiluttivat jälleenyhdistymisen lippua, jossa Korea oli kuvattu yhdeksi maaksi, ja häthätää kasatun jääkiekkjoukkueen oli tarkoitus symbolisoida tätä unelmaa.

Yhdistyminen on siis molempien maiden virallinen päämäärä. Etelällä on jopa jälleenyhdistymisen ministeriö, jonka tehtävänä on päästä lähemmäs tavoitetta. Se näkyy myös Koreoiden valitsemissa nimissä. Pohjois-Korea kutsuu itseään Korean demokraattiseksi kansantasavallaksi ja etelässä puhutaan Korean tasavallasta.

Tavoitteessa on vain yksi iso mutta: molemmat maat näkevät itsensä ainoana oikeana Korean kansan edustajana. Siitä, miten tämä ongelma pitäisi ratkaista, ei sanota halaistua sanaa.

Kohtasin saman kuilun, kun kävin eräässä Gangneungin turistikohteessa, rantakaupungissa, jossa pidettiin olympialaisten kaikki luistelukilpailut. Jonkin matkaa etelän suuntaan kaupungista oli pohjoiskorealainen sukellusvene, joka ajoi täällä karille vuonna 1996, kun se yritti hakea takaisin muutamaa vakoojaa. Olin jo kerran ennen olympialaisia lukenut tapauksesta, jossa 40 000 eteläkorealaista sotilasta lähetettiin kaksikymmentäkuusipäisen miehistön perään.

Olympialaisten aikana sukellusveneselkkaus nousi hetkeksi uutisiin yhden pohjoiskorealaisen poliittisen valtuuskunnan jäsenen myötä. Tämä Kim Yong-chol oli Pohjois-Korean armeijan tiedustelupalvelun entinen päällikkö. Saman tiedustelupalvelun, joka vuonna 1996 lähetti sukellusveneeseen kohti Gangneungia. Se pisti luonnollisesti silmään.

Se, että tämä kaikenlaisia laittomia operaatioita etelässä koordinoanut mies otettiin nyt vastaan suurella kunnioituksella, oli minulle yksi monista vuoden 2018 helmikuun käsittelemättömistä tapahtumista. Varsinkin kun mieltii, että sukellusveneselkkaus on ollut yksi verisimmistä sodanjälkeisistä yhteenotoista Pohjois- ja Etelä-Korean välillä. Etelä-Korean puolelta kuoli 18 ja haavoittui 27 henkeä. Lähes koko pohjoiskorealainen miehistö kuoli. Vain yksi miehistön jäsen pidätettiin.

Miehistön ajojahti piti eteläkorealaiset viikkojen ajan jännityksessä. Pohjoiskorealaiset uhkasivat kostaa miehistön jäsenten kuoleman. Etelä-Korean presidentti varoitti uudesta sodasta, jos pohjoiskorealaiset vielä kerran provosoivat heitä. Yhtäkkiä sodan uhka oli todellinen. Loppuvuoden 1996 tapahtumilla oli kaikki ainekset muodostua Etelä-Koreassa iki-aiheeksi, jota eteläkorealaiset koululaiset saivat pöntätä vielä vuosikymmeniä päähänsä, aivan kuten hollantilaislapset Pohjanmeren tulvaa.

Mutta ensimmäinen internethaku oli tuottanut vain pinta-puolisia lähteitä. Etelä-Koreassa ei ollut koskaan ilmestynyt aiheesta elokuvaa, kirjaa tai parlamentaarista tutkimusraporttia. Kun kerroin aiheesta 28-vuotiaalle tulkileni Yuminille, hän tuijotti minua lasittunein silmin.

Ei, hän ei ollut vielä koskaan kuullut Gangneungin sukellusveneestä, sitä ei ollut todellakaan käsitelty koulun historian-tunneilla. ”Ehkä olisin kuullut siitä, jos olisin kasvanut täällä Gangneungin seudulla”, hän vielä yritti.

Osaltaan vaikutti myös se, että sukellusvenedraama oli ties kuinka mones välikohtaus Pohjois-Korean kanssa. Iso välikohtaus toki, mutta silti vain yksi monien yhteenottojen joukossa. Korealaisten kanssa keskustellessani panin merkille, että jopa sodalla uhkailuun voi tottua. Vuonna 2017 Pohjois-Korea oli järkyttänyt maailmaa uudella, raskaalla ydinkokeella. Useilta mailta tuli ankaraa kritiikkiä, pakotteita julistettiin, mutta tapaus ei mitenkään erityisesti hätkähdyttänyt eteläkorealaisia.

Kokeesta kertovaa artikkelia varten keskustelin ydinkokeen jälkeisenä päivänä erään 29-vuotiaan miehen ja tämän isoäidin kanssa. Näin saatoin osoittaa, että kiinnostuksen puute koski useita sukupolvia, mukaan lukien vanhukset, jotka olivat kokeneet Korean sodan.

”Rehellisesti sanottuna painiskelen ihan muiden asioiden parissa. Toki kuulen aiheesta, mutta en kiinnitä siihen mitään huomiota”, sanoi tämä nuori ohjelmoija, kun kysyin häneltä ydinkokeesta. Ja hänen isoäitinsä: ”Olen saanut kuulla jo niin paljon näistä jännitteistä ja uhkailusta. Rehellisesti sanottuna olen kaikkien näiden vuosien jälkeen saanut tarpeekseni.”

Tämä sama syy tuli usein esiin, kun eteläkorealaiset kummastelivat sukellusvenetutkimuksiani: Miksi tuhlaisit aikaasi ja energiaasi johonkin 25 vuotta sitten tapahtuneeseen juttuun? ”Koska te ette tee sitä itse”, oli vastaukseni.

Eniten kummastelin sukellusveneen ja siihen liittyvän museon muodostaman rakennuskokonaisuuden nimeä: Gangneungin Jälleenyhdistymisen puisto.

Siis mikä?

Aivan, jopa verisin yhteenotto Pohjois-Korean kanssa vuosikymmeniin kuorrutettiin jälleenyhdistymishötöllä. Museon sisääntulossa, jossa oli tapauksen aikaisia käsikranaatteja, raketinheittäjiä ja kalashnikoveja, minut toivotti tervetulleeksi animoitu piirroskukeli, joka tanssahteli jakamattoman niemiin yli ja lauloi laulua *"Meidän yhteinen toiveemme, jälleenyhdistyminen"* (1947).

Meidän yhteinen toiveemme

Meidän yhteinen toiveemme, jälleenyhdistyminen

Päivin ja öin, jälleenyhdistyminen

sydämin ja sieluin, jälleenyhdistyminen

Olinko jäänyt paitsi jostain? Oliko sukellusvenekriisin aikana tapahtunut jotain, minkä voisi nähdä alkusysäyksenä jälleenyhdistymiselle? Eteläkorealaisten tavassa olla tekemisissä vihamielisen pohjoisnaapurinsa kanssa oli selvästi jotain, mitä en ymmärtänyt. Joko heitä ei kiinnostanut tai sitten he tarttuivat kerrassaan kaikkeen ylistääkseen jälleenyhdistymistä. Taka-raivossani muistikuva väestönsuojani varustelusta en sitten millään voinut ymmärtää kumpaakaan asennetta.

Lisäksi minä olin täysin pohjoiskorealaisen sukellusvenejutun imussa: se oli sekoitus kylmän sodan jännitettä, vakoilua ja vuorenhuippujen yli hiiviskeleviä kommandosotilaita. Ja sitten oli vielä kaksi epäselväksi jäänyttä asiaa. Ensinnäkin oli

yksi kadonnut miehistön jäsen, jota ei ollut koskaan löydetty, ei, vaikka hänen peräänsä oli usutettu 40 000 sotilasta. Ja yksi ammutuista pohjoiskorealaisista osoittautui merivoimien salaisen palvelun johtajaksi. Koskaan ei selvinnyt, miksi niin korkea-arvoinen heppu oli mukana matkalla.

Uteliain olin kuitenkin sen pohjoiskorealaisen suhteen, jonka eteläkorealaiset pidättivät.

Miten tämän miehen oli käynyt? Oliko hän virunut vuosikausia vankilassa, saiko hän yhä vain yliolkaista kohtelua? Varmaa oli, että hän oli joutunut tyystin toisenlaiseen maailmaan tuona kohtalokkaana päivänä vuonna 1996, kuin eteläkorealaisten tanssityttöjen joukkoon tuupattu pohjoiskorealainen cheerleader. Ehkäpä miehellä olisi vastaus kysymykseen, oliko mahdollista, ja jos, niin miten, ylittää pohjoisen ja etelän välinen, valtavalla vaikuttava kuilu.

Vastatakseni näihin kysymyksiin annoin itselleni kaksi tehtävää. Ensimmäinen oli selvittää, mitä tismalleen oli tapahtunut vuonna 1996. Toinen tehtävä oli kadonneen miehistön jäsenen jäljittäminen.

Vaikea sanoa, kumpi tehtävistä oli hankalampi. Koska sukellusvenekriisistä oli kirjoitettu kovin vähän, minun piti itse etsiä todistajia, jotta voisin täydentää vähäisiä lähteitä ja kirjoittaa tarinan kunnolla muistiin. Joten vuoden 2018 talviolympialaisten jälkeen menin kahvittelemaan veteraanien, työkeiden kenraalien ja hämäräperäisten entisten tiedustelupalveluslaisten kanssa. Pengoin arkistot läpi ja löysin niukkoja uutisia, joita eteläkorealaiset olivat selkkauksesta julkaisseet. Löysin myös lokikirjan, jota kaksi pohjoiskorealaista vakoojaa oli pitänyt paetessaan Etelä-Korean

armeijaa. Niin rekonstruoin pala palalta loppuvuoden 1996 tapahtumat. Kaikki mitä löysin, vahvasti näkemystä, joka minulla oli heti sukellusveneellä käyntini jälkeen: tämä tarina on kerrottava.

USKOMATON TARINA VAKOILUSUKELLUSVENEESTÄ, VERISESTÄ AJOJAHDISTA JA SALAISEN LOIKKARIN ETSINNÄSTÄ

Vuonna 1996 Etelä-Korean rannikolla ajoi karille vakoilemassa ollut pohjois-korealainen sukellusvene. Miehistö yritti tuhota veneen, mutta räjäytys epäonnistui ja miehistön oli noustava maihin. Alkoi jahti, johon osallistui 40 000 Etelä-Korean sotilasta. Vain yksi sukellusveneen miehistön jäsen, perämies Lee, jäi henkiin. Kun hollantilainen journalisti Jeroen Visser kuulee sukellusveneen ja perämiehen tapauksesta, hän päättää selvittää Leen kohtalon tarkemmin. Selviää, että Lee ei joutunutkaan vankilaan vaan hän loikkasi Etelä-Korean armeijan palvelukseen. Visser päättää löytää hänet. Seuraa arvoituksellisen loikkarin jäljitys halki nykypäivän Korean, jossa toisiinsa törmäävät Samsungin, K-popin ja The Squid Gamen maailma ja yksi historian julmimmista totalitaarisista diktatuureista.

Journalisti **Jeroen Visser** asui Etelä-Koreassa viiden vuoden ajan (2016-20) hollantilaisen sanomalehden kirjeenvaihtajana. Hän huomasi kuitenkin kirjoittavansa artikkeleita enemmän Pohjois- kuin Etelä-Koreasta. Visser pani merkille, että molemmilla puolilla rajaa puhutaan kauniisti Koreoiden yhdistymisestä, mutta vuosina 1950-53 käyty Korean sota tuntuu yhä jatkuvan.

Kuva: Willemieke Kars

32.18
ISBN 978-952-382-556-7
docendo.fi